

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 22. februára 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Platobné služby na vnútornom trhu – Smernica (EÚ) 2015/2366 – Článok 4 body 3 a 5 – Platobná služba alebo platobná transakcia – Smernica 2009/110/ES – Článok 2 bod 2 – Vydávanie elektronických peňazí – Držba finančných prostriedkov klientov platobnou inštitúciou bez špecifického platobného príkazu – Kvalifikácia“

Vo veci C-661/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd, Litva) z 19. októbra 2022 a doručený Súdnemu dvoru 20. októbra 2022, ktorý súvisí s konaním:

„ABC Projektai“ UAB, predtým „Bruc Bond“ UAB,

proti

Lietuvos bankas,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia Z. Csehi (spravodajca), M. Ilešič, I. Jarukaitis a D. Gratsias,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- „ABC Projektai“ UAB, predtým „Bruc Bond“ UAB, v zastúpení: J. Jarusevičius, advokatas, a P. Grendelis,
- litovská vláda, v zastúpení: V. Kazlauskaitė-Švenčionienė a E. Kurelaitytė, splnomocnené zástupkyne,
- česká vláda, v zastúpení: J. Očková, M. Smolek a J. Vlácil, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: litovčina

- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a A. Hoesch, splnomocnení zástupcovia,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Auvret, S. L. Kaléda, A. Steiblyté a H. Tserepa-Lacombe, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. októbra 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 bodov 3 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 2015, s. 35), ako aj článku 2 bodu 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/110/ES zo 16. septembra 2009 o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje smernica 2000/46/ES (Ú. v. EÚ L 267, 2009, s. 7).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou „ABC Projektai“ UAB, predtým „Bruc Bond“ UAB, a Lietuvos bankas (Litovská centrálna banka, Litva) vo veci zrušenia povolenia platobnej inštitúcie, ktoré bolo predtým udelené spoločnosti ABC Projektai.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2009/110

- 3 Podľa odôvodnenia 7 smernice 2009/110:

„Je vhodné zaviesť jasnú definíciu elektronických peňazí, aby bola technicky neutrálna. Táto definícia by sa mala vzťahovať na všetky situácie, kedy poskytovateľ platobných služieb vydáva predplatenú uchovanú hodnotu výmenou za peňažné prostriedky, ktorú možno použiť na platobné účely, pretože tretie osoby ju prijímajú ako platbu.“

- 4 Článok 1 ods. 1 smernice 2009/110 stanovuje:

„Táto smernica ustanovuje pravidlá pre vykonávanie činností vydávania elektronických peňazí, podľa ktorých členské štáty rozlišujú tieto kategórie vydavateľov elektronických peňazí:

- a) úverové inštitúcie definované v článku 4 bode 1 smernice [Európskeho parlamentu a Rady] 2006/48/ES [zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. EÚ L 177, 2006, s. 1)]...;

- b) inštitúcie elektronického peňažníctva definované v článku 2 bode 1 tejto smernice...;
- c) inštitúcie bezhotovostných poštových platieb...;
- d) Európska centrálna banka a národné centrálné banky...;
- e) členské štáty alebo ich regionálne alebo miestne orgány...“

5 Článok 2 smernice 2009/110 s názvom „Vymedzenie pojmov“ stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. ‚Inštitúcia elektronického peňažníctva‘ je právnická osoba, ktorej bola udelená licencia na vydávanie elektronických peňazí podľa hlavy II;
2. ‚elektronické peniaze‘ sú peňažnou hodnotou uchovávanou elektronicky vrátane magnetického záznamu, predstavujúcou záväzok vydavateľa vystavený pri prijatí peňazí na účel vykonávania platobných transakcií v zmysle definície v článku 4 bode 5 smernice [Európskeho parlamentu a Rady] 2007/64/ES [z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 2007, s. 1)], prijímanou aj inými fyzickými alebo právnickými osobami, než je vydavateľ elektronických peňazí;

...“

6 Podľa článku 10 smernice 2009/110 s názvom „Zákaz vydávania elektronických peňazí“:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 18, členské štáty zakážu vydávať elektronické peniaze fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré nie sú vydavateľmi elektronických peňazí.“

Smernica 2013/36/EÚ

7 Článok 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 338), nazvaný „Zákaz podnikania v oblasti prijímania vkladov a iných návratných zdrojov od verejnosti pre osoby alebo podniky, ktoré nie sú úverovými inštitúciami“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zakážu osobám alebo podnikom, ktoré nie sú úverovými inštitúciami, podnikáť v oblasti prijímania vkladov a iných návratných zdrojov od verejnosti.“

Smernica 2015/2366

8 Článok 1 smernice 2015/2366, nazvaný „Predmet úpravy“, v odseku 1 uvádza:

„V tejto smernici sa stanovujú pravidlá, v súlade s ktorými členské štáty rozlišujú tieto kategórie poskytovateľov platobných služieb:

...

b) inštitúcie elektronických peňazí v zmysle článku 2 bodu 1 smernice 2009/110/ES vrátane v súlade s článkom 8 uvedenej smernice a s vnútroštátnym právom, ich pobočiek, ak sa takéto pobočky nachádzajú v [Európskej ú]nii a ich ústredie sa nachádza mimo Únie, pokiaľ sú platobné služby, ktoré poskytujú tieto pobočky, viazané na vydávanie elektronických peňazí;

...

d) platobné inštitúcie;

...“

9 Článok 4 smernice 2015/2366, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, v bodoch 3, 4, 5, 12 a 23 stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

3. ‚platobná služba‘ je ktorákoľvek podnikateľská činnosť uvedená v prílohe I;

4. ‚platobná inštitúcia‘ je právnická osoba, ktorej bolo v súlade s článkom 11 udelené povolenie poskytovať a vykonávať platobné služby v celej Únii;

5. ‚platobná transakcia‘ je úkon, ktorým je vklad, prevod alebo výber finančných prostriedkov, a to na podnet platiteľa alebo v jeho mene alebo na podnet príjemcu platby, bez ohľadu na akékoľvek súvisiace povinnosti medzi platiteľom a príjemcom platby;

...

12. ‚platobný účet‘ je účet, ktorý je vedený na meno jedného alebo viacerých používateľov platobných služieb a ktorý sa používa na vykonávanie platobných transakcií;

...

23. ‚inkaso‘ je platobná služba, pri ktorej sa z platobného účtu platiteľa odpíšu finančné prostriedky, pričom platobnú transakciu iniciuje príjemca platby na základe súhlasu platiteľa daného príjemcovi platby, poskytovateľovi platobných služieb príjemcu platby alebo vlastnému poskytovateľovi platobných služieb platiteľa.“

10 Článok 10 tejto smernice, nazvaný „Požiadavky na zabezpečenie finančných prostriedkov“, znie:

„1. Členské štáty alebo príslušné orgány vyžadujú, aby platobná inštitúcia, ktorá poskytuje platobné služby uvedené v prílohe I bodoch 1 až 6, zabezpečila všetky finančné prostriedky prijaté od používateľov platobných služieb alebo prostredníctvom iného poskytovateľa platobných služieb na účel vykonania platobných transakcií jedným z týchto spôsobov:

- a) finančné prostriedky sa nesmú v žiadnom okamihu zlúčiť s finančnými prostriedkami inej fyzickej alebo právnickej osoby, než sú používatelia platobných služieb, v ktorých mene sa tieto finančné prostriedky držia, a ak ich stále drží platobná inštitúcia, pričom ich ešte nepreviedla príjemcovi platby alebo inému poskytovateľovi platobných služieb do konca pracovného dňa nasledujúceho po dni, keď boli finančné prostriedky prijaté, uložia sa na samostatnom účte v úverovej inštitúcii alebo sa investujú do bezpečných, likvidných nízkorizikových aktív, ktoré vymedzia príslušné orgány domovského členského štátu, pričom sú chránené v súlade s vnútroštátnym právom v záujme používateľov platobných služieb voči nárokom iných veriteľov platobnej inštitúcie, najmä v prípade jej platobnej neschopnosti;
- b) finančné prostriedky sú kryté poisťnou zmluvou alebo inou porovnateľnou zárukou poskytnutou poisťovňou alebo úverovou inštitúciou, ktorá nepatrí do rovnakej skupiny ako samotná platobná inštitúcia, do výšky sumy rovnajúcej sa finančným prostriedkom, ktoré by boli oddelené v prípade neexistencie takejto poisťnej zmluvy alebo inej porovnateľnej záruky splatnej v prípade, že platobná inštitúcia nie je schopná plniť svoje finančné záväzky.

2. Ak sa požaduje, aby platobná inštitúcia zabezpečovala finančné prostriedky podľa odseku 1 a ak sa časť uvedených finančných prostriedkov má použiť na budúce platobné transakcie, pričom zostatok má slúžiť na neplatobné služby, tá časť finančných prostriedkov, ktorá sa má použiť na účely vykonania budúcich platobných transakcií, tiež podlieha požiadavkám odseku 1. Ak je táto časť premenná alebo vopred neznáma, členské štáty dovoľia platobným inštitúciám uplatniť tento odsek na základe reprezentatívnej časti, o ktorej sa predpokladá, že sa použije na platobné služby za predpokladu, že takúto reprezentatívnu časť možno primerane odhadnúť na základe historických údajov k spokojnosti príslušných orgánov.“

11 Článok 11 smernice 2015/2366, nazvaný „Udelenie povolenia“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty vyžadujú od iných podnikov, než sú podniky uvedené v článku 1 ods. 1 písm. a), b), c), e) a f), a iných než fyzických alebo právnických osôb, ktoré využívajú výnimku podľa článku 32 alebo 33, ktoré majú v úmysle poskytovať platobné služby, aby pred začatím poskytovania platobných služieb získali povolenie na výkon činnosti platobnej inštitúcie...“

12 Článok 18 uvedenej smernice, nazvaný „Činnosti“, v odsekoch 1 až 5 stanovuje:

„1. Okrem poskytovania platobných služieb sú platobné inštitúcie oprávnené na výkon týchto činností:

- a) poskytovanie prevádzkových a s nimi úzko súvisiacich doplnkových služieb, ako je zabezpečovanie vykonania platobných transakcií, zmenárenské činnosti, úschova, a uchovávanie a spracúvanie údajov;
- b) prevádzkovanie platobných systémov bez toho, aby bol dotknutý článok 35;

c) podnikateľské činnosti okrem poskytovania platobných služieb so zreteľom na rozhodné právo Únie a vnútroštátne právo.

2. Ak platobné inštitúcie poskytujú jednu alebo viac platobných služieb, môžu viesť iba platobné účty, ktoré sa používajú výlučne na platobné transakcie.

3. Žiadne finančné prostriedky, ktoré platobná inštitúcia prijala od používateľov platobných služieb na poskytnutie platobných služieb, nepredstavujú vklad ani iné návratné zdroje v zmysle článku 9 smernice 2013/36/EÚ, ani elektronické peniaze, ako sú vymedzené v článku 2 bode 2 smernice 2009/110/ES.

4. Platobné inštitúcie môžu poskytnúť úver týkajúci sa platobných služieb uvedených v prílohe I bode 4 alebo 5, iba ak sú splnené všetky tieto podmienky:

a) úver je doplnkový a udeľuje sa výlučne v súvislosti s vykonaním platobnej transakcie;

b) bez ohľadu na vnútroštátne pravidlá týkajúce sa poskytovania úverov prostredníctvom kreditných kariet sa úver poskytnutý v súvislosti s platbou a v súlade s článkom 11 ods. 9 a článkom 28 splatí v krátkej lehote, ktorá v žiadnom prípade nepresiahne 12 mesiacov;

c) takýto úver sa neposkytuje z finančných prostriedkov prijatých alebo držaných na účel vykonania platobnej transakcie;

d) vlastné zdroje platobnej inštitúcie sú vždy a k spokojnosti orgánov dohľadu primerané so zreteľom na celkovú sumu poskytnutých úverov.

5. Platobné inštitúcie nesmú podnikáť v oblasti prijímania vkladov alebo iných návratných zdrojov v zmysle článku 9 smernice 2013/36/EÚ.“

13 Článok 78 smernice 2015/2366, nazvaný „Prijatie platobných príkazov“, znie:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby okamihom prijatia platobného príkazu bol okamih, keď platobný príkaz prijal poskytovateľ platobných služieb platiteľa.

Finančné prostriedky nesmú byť z účtu platiteľa odpísané pred prijatím platobného príkazu. Ak okamih prijatia nie je pracovný deň poskytovateľa platobných služieb platiteľa, platobný príkaz sa považuje za prijatý v nasledujúci pracovný deň. Poskytovateľ platobných služieb môže ako lehotu stanoviť časový okamih pred koncom pracovného dňa, pričom po jej uplynutí sa každý predložený platobný príkaz považuje za prijatý v nasledujúci pracovný deň.

2. Ak sa používateľ platobných služieb, ktorý iniciuje platobný príkaz, a poskytovateľ platobných služieb dohodnú, že platobný príkaz sa začne vykonávať v konkrétny deň alebo na konci určitej lehoty alebo v deň, keď dal platiteľ poskytovateľovi platobných služieb k dispozícii finančné prostriedky, platobný príkaz sa na účely článku 83 považuje za prijatý v tento dohodnutý deň. Ak dohodnutý deň nie je pracovným dňom poskytovateľa platobných služieb, predložený platobný príkaz sa považuje za prijatý v nasledujúci pracovný deň.“

- 14 Článok 83 tejto smernice, nazvaný „Platobné transakcie na platobný účet“, v odseku 1 stanovuje:
- „Členské štáty vyžadujú od poskytovateľa platobných služieb platiteľa, aby zabezpečil, že suma platobnej transakcie po okamihu prijatia uvedenom v článku 78 sa pripíše na účet poskytovateľa platobných služieb príjemcu platby do konca nasledujúceho pracovného dňa. Uvedená lehota sa môže predĺžiť o ďalší pracovný deň pre platobné transakcie iniciované v papierovej forme.“
- 15 Článok 87 uvedenej smernice, nazvaný „Dátum pripísania alebo odpísania a dostupnosť finančných prostriedkov“, v odseku 1 stanovuje:
- „Členské štáty zabezpečia, aby bol dátumom pripísania finančných prostriedkov v prípade platobného účtu príjemcu platby najneskôr pracovný deň, v ktorý sa suma platobnej transakcie pripíše na účet poskytovateľa platobných služieb príjemcu platby.“
- 16 Príloha I smernice 2015/2366, nazvaná „Platobné služby (podľa článku 4 bodu 3)“, obsahuje zoznam činností, ktoré sa za takéto služby považujú:
- „1. Služby umožňujúce vklad hotovosti na platobný účet, ako aj všetky operácie súvisiace s vedením platobného účtu.
2. Služby umožňujúce výber hotovosti z platobného účtu, ako aj všetky operácie súvisiace s vedením platobného účtu.
3. Vykonávanie platobných transakcií vrátane prevodu finančných prostriedkov na platobný účet vedený u poskytovateľa platobných služieb používateľa alebo u iného poskytovateľa platobných služieb:
- a) vykonávanie inkasa vrátane jednorazového inkasa;
- b) vykonávanie platobných transakcií prostredníctvom platobnej karty alebo podobného platobného nástroja alebo prostredníctvom podobného zariadenia;
- c) vykonávanie úhrad vrátane trvalých platobných príkazov.
4. Vykonávanie platobných transakcií, v prípade ktorých sú finančné prostriedky kryté úverovým rámcom poskytnutým používateľovi platobných služieb:
- a) vykonávanie inkasa vrátane jednorazového inkasa;
- b) vykonávanie platobných transakcií prostredníctvom platobnej karty alebo podobného platobného nástroja alebo prostredníctvom podobného zariadenia;
- c) vykonávanie úhrad vrátane trvalých platobných príkazov.
5. Vydávanie platobných nástrojov a/alebo prijímanie platobných transakcií.
6. Poukazovanie peňazí.
7. Platobné iniciačné služby.
8. Služby informovania o účte.“

Litovské právo

- 17 Smernicu 2015/2366 prebral do litovského práva Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas (zákon Litovskej republiky o platbách), v znení zákona č. XIII-1092 zo 17. apríla 2018 (TAR, 2018, č. 2018-6727) (ďalej len „zákon o platbách“), a Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas (zákon Litovskej republiky o platobných inštitúciách), v znení zákona č. XI-549 zo 17. apríla 2018 (TAR, 2018, č. 2018-6729).
- 18 Ustanovenie § 46 ods. 1 zákona o platbách uvádza, že poskytovateľ platobných služieb platiteľa zabezpečí, aby po prijatí platobného príkazu bola suma platobnej transakcie v eurách vykonanej v Litve a určenej pre iný členský štát pripísaná na účet poskytovateľa platobných služieb príjemcu najneskôr do konca prvého nasledujúceho pracovného dňa, s výnimkou prípadu uvedeného v odseku 3 tohto paragrafu. Táto lehota sa môže predĺžiť o jeden ďalší pracovný deň v prípade platobnej transakcie iniciovanej v papierovej forme.
- 19 Smernica 2009/110 bola prebratá do litovského práva prostredníctvom Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymas (zákon Litovskej republiky o elektronických peniazoch a inštitúciách elektronického peňažníctva) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti veci samej, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2018 (TAR, 2018, č. 2018-6730).
- 20 Ustanovenie § 5 zakazuje vydávanie elektronických peňazí akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá nie je vydavateľom elektronických peňazí.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 21 ABC Projektai, spoločnosť, ktorá je právnym nástupcom spoločnosti Bruc Bond, získala od Lietuvos bankas (Litovská centrálna banka) 13. októbra 2016 povolenie, ktoré ju oprávňuje poskytovať platobné služby.
- 22 Bola teda oprávnená poskytovať tieto platobné služby: platobné transakcie vrátane prevodov finančných prostriedkov na platobný účet vedený u poskytovateľa platobných služieb používateľa alebo u iného poskytovateľa platobných služieb; vykonávanie inkasa vrátane jednorazového inkasa; platobné transakcie prostredníctvom platobnej karty alebo podobného platobného nástroja alebo prostredníctvom podobného zariadenia; a/alebo úhrady vrátane trvalých príkazov a poukazovania peňazí.
- 23 Dňa 16. apríla 2020 Litovská centrálna banka toto povolenie odňala s uvedením desiatich dôvodov, z ktorých len jeden sa týka tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a to, že ABC Projektai vydávala elektronické peniaze bez toho, aby mala postavenie vydavateľa takýchto peňazí, čím porušila § 5 zákona Litovskej republiky o elektronických peniazoch a inštitúciách elektronického peňažníctva v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti veci samej.
- 24 Podľa Litovskej centrálnej banky ABC Projektai uchovávala finančné prostriedky klientov nad rámec doby potrebnej na vykonanie platobných transakcií. Usúdila, že skutočnosť, že finančné prostriedky prijaté od klientov boli na účty pripísané vo vzťahu k platbám prijatým bez konkrétneho účelu a že boli uchovávané počas viacerých dní, či niekedy až niekoľkých mesiacov bez prevodu finančných prostriedkov na účty príjemcov týchto platieb, v skutočnosti predstavuje vydávanie elektronických peňazí.

- 25 V tejto súvislosti Litovská centrálna banka vychádzala z Lietuvos banko Priežiūros tarnybos pozicija dėl mokėjimo sąskaitose laikomų lėšų (stanovisko orgánu dohládu Litovskej centrálnej banky k finančným prostriedkom vedeným na platobných účtoch), ktoré bolo schválené prostredníctvom Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus 2016 m. vasario 29 d. sprendimas Nr. 241-53 (rozhodnutie riaditeľa orgánu dohládu Litovskej centrálnej banky č. 241-53 z 29. februára 2016). Z tohto stanoviska, ktoré bolo podľa Litovskej centrálnej banky prijaté po porade s Európskou komisiou, vyplýva, že platobná inštitúcia môže prijímať finančné prostriedky na platobný účet, ktorý otvorila, len v spojení s platobným príkazom, ktorý musí byť vykonaný v lehotách stanovených zákonom o platbách, a že platobná inštitúcia musí prijať dostatočné opatrenia na zabezpečenie toho, aby finančné prostriedky prijaté od tretích osôb na platobný účet klienta neboli držané dlhšie, ako je potrebné na vykonanie platieb. Ak tieto požiadavky nie sú splnené, finančné prostriedky na platobnom účte platobnej inštitúcie sa považujú za vklady alebo iné návratné finančné prostriedky alebo za elektronické peniaze.
- 26 ABC Projektai napadla rozhodnutie, ktorým jej bolo odňaté povolenie platobnej inštitúcie, na Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správny súd Vilnius, Litva). Keďže tento súd žalobu zamietol, ABC Projektai podala kasačný opravný prostriedok na Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd, Litva), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 27 ABC Projektai tvrdí, že prvostupňový súd sa pri výklade podmienok vydávania elektronických peňazí dopustil nesprávneho právneho posúdenia, a že tento súd sa tak neriadil poznatkami vyplývajúcimi z rozsudku zo 16. januára 2019, Paysera LT (C-389/17, EU:C:2019:25). Z tohto rozsudku podľa nej vyplýva, že ak platobnú službu neposkytuje inštitúcia elektronického peňažníctva a ak cieľom jej poskytovania nie je vydať ani vrátiť nominálnu hodnotu elektronických služieb, túto platobnú službu nemožno považovať za činnosť spojenú s vydávaním elektronických peňazí.
- 28 Vnútroštátny súd poukazuje na to, že z bodu 29 uvedeného rozsudku vyplýva, že vydávanie elektronických peňazí nie je „spontánnou“ činnosťou, a naopak k nemu dochádza s cieľom umožniť zameniteľnosť nominálnej hodnoty elektronických peňazí. V prejednávanej veci pritom cieľom ABC Projektai nebolo vydávanie elektronických peňazí. Keďže však niektorí klienti neuviedli účel platieb, ktoré chceli uskutočniť, táto spoločnosť si ponechala finančné prostriedky potrebné na vykonanie týchto platieb nad rámec doby potrebnej na vykonanie platobných transakcií a klientom ich vrátila až po určitom čase.
- 29 Tento súd spresňuje, že Súdny dvor sa v uvedenom rozsudku vyjadril k otázke, či sa platobné služby poskytované inštitúciou elektronického peňažníctva majú považovať za služby, ktoré súvisia s vydávaním elektronických peňazí, no bez skúmania otázky, čo odlišuje činnosť platobných inštitúcií od činnosti inštitúcií elektronického peňažníctva.

- 30 Za týchto podmienok Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd Litvy) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Za okolností, o aké ide vo veci samej, keď platobná inštitúcia prijme finančné prostriedky bez presného platobného príkazu na ich prevod v ten istý deň alebo v nasledujúci pracovný deň a tieto prostriedky zostanú na účte platobnej inštitúcie určenom na vykonávanie platobných transakcií dlhšie, než sú lehoty na vykonanie platobnej služby stanovené právnymi predpismi, je potrebné považovať konanie platobnej inštitúcie:

- a) za časť platobnej služby alebo platobnej transakcie poskytovanej alebo vykonávanej platobnou inštitúciou v zmysle článku 4 bodov 3 a 5 smernice 2015/2366, alebo
- b) za vydávanie elektronických peňazí v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2009/110?“

O prejudiciálnej otázke

- 31 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 bod 3 smernice 2015/2366 a článok 2 bod 2 smernice 2009/110 majú vykladať v tom zmysle, že činnosť platobnej inštitúcie spočívajúca v prijímaní finančných prostriedkov od používateľa platobnej služby bez toho, aby bol k týmto finančným prostriedkom okamžite pripojený platobný príkaz, v dôsledku čoho zostávajú dostupné na platobnom účte upravenom v článku 4 bode 12 smernice 2015/2366, ktorý spravuje táto inštitúcia, predstavuje platobnú službu poskytovanú touto platobnou inštitúciou v zmysle článku 4 bodu 3 smernice 2015/2366, alebo transakciu spočívajúcu vo vydávaní elektronických peňazí v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2009/110.
- 32 Článok 4 bod 3 smernice 2015/2366 definuje pojem „platobná služba“ ako ktorúkoľvek podnikateľskú činnosť uvedenú v prílohe I k tejto smernici. V súlade s touto prílohou tieto činnosti zahŕňajú okrem iného služby umožňujúce vklad hotovosti na platobný účet a výber hotovosti, ako aj všetky transakcie vyžadované na vedenie platobného účtu, vykonávanie platobných transakcií vrátane platobných transakcií, pri ktorých sú finančné prostriedky kryté úverovou linkou poskytnutou používateľovi platobných služieb, konkrétnejšie vykonávanie inkasa vrátane jednorazového inkasa, vykonávanie platobných transakcií prostredníctvom platobnej karty alebo podobného platobného nástroja alebo prostredníctvom podobného zariadenia a úhrady vrátane trvalých príkazov.
- 33 Podľa článku 4 bodu 5 uvedenej smernice sa pod pojmom „platobná transakcia“ rozumie úkon, ktorým je vklad, prevod alebo výber finančných prostriedkov, a to na podnet platiteľa alebo v jeho mene alebo na podnet príjemcu platby, bez ohľadu na akékoľvek súvisiace povinnosti medzi platiteľom a príjemcom platby.
- 34 Z toho vyplýva, že ak používateľ platobných služieb sprístupní finančné prostriedky platobnej inštitúcii a tieto finančné prostriedky sú pripísané na platobný účet vedený v tejto inštitúcii na meno tohto používateľa, tieto transakcie sa v zásade musia považovať za transakcie súvisiace s vedením platobného účtu upraveného v článku 4 bode 12 smernice 2015/2366, a teda za súčasť platobnej služby v zmysle jej článku 4 bodu 3.
- 35 Tieto transakcie sa pritom nemôžu prestať takto posudzovať len z dôvodu, že k finančným prostriedkom prijatým na uvedenom platobnom účte nebol v ten istý deň alebo v nasledujúci pracovný deň pripojený platobný príkaz.

- 36 Je pravda, že smernica 2015/2366 ukladá poskytovateľom platobných služieb rôzne povinnosti, najmä pokiaľ ide o lehotu na vykonanie platobných príkazov alebo referenčné dátumy, ktoré sa majú použiť. Konkrétne v súlade s článkom 83 ods. 1 smernice 2015/2366 členské štáty od poskytovateľa platobných služieb platiteľa vyžadujú, aby zabezpečil, že po prijatí platobného príkazu, ku ktorému dôjde za podmienok stanovených v článku 78 tejto smernice, sa suma platobnej transakcie pripíše na účet poskytovateľa platobných služieb príjemcu platby najneskôr do konca nasledujúceho pracovného dňa, pričom v prípade platobných transakcií iniciovaných v papierovej forme sa táto lehota môže predĺžiť o jeden ďalší pracovný deň. Pokiaľ ide o dátum pripísania, ku ktorému sa suma platobnej transakcie pripíše na účet príjemcu, článok 87 ods. 1 smernice 2015/2366 vyžaduje, aby tento dátum nebol neskorší ako pracovný deň, v ktorom sa suma platobnej transakcie pripíše na účet poskytovateľa platobných služieb príjemcu.
- 37 Naproti tomu žiadne ustanovenie tejto smernice nevyklučuje, aby sa finančné prostriedky pripísali vopred na platobný účet s cieľom vykonať budúce platobné príkazy, vrátane ešte nešpecifikovaných platobných príkazov, a nestanovuje ani lehotu, v ktorej sa po pripísaní určitej sumy na takýto účet musí táto suma použiť na účely platobnej transakcie.
- 38 Práve naopak, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 55 svojich návrhov, smernica 2015/2366 sa týka prípadov platobných služieb, ktorých riadne vykonanie si vyžaduje, aby sa finančné prostriedky vopred pripísali na platobný účet bez toho, aby k nim bol pripojený platobný príkaz.
- 39 Článok 4 bod 23 tejto smernice totiž výslovne upravuje vykonávanie inkasa z platobného účtu iniciovaného príjemcom na základe súhlasu, ktorý mu dal platiteľ. Riadne vykonanie takejto platobnej transakcie pritom predpokladá, že na platobnom účte platiteľa sú vopred k dispozícii finančné prostriedky potrebné na túto transakciu.
- 40 Okrem toho článok 10 ods. 1 smernice 2015/2366 ukladá platobným inštitúciám povinnosť chrániť podľa podmienok, ktoré toto ustanovenie stanovuje vo svojich písmenách a) a b), všetky finančné prostriedky prijaté buď od používateľov platobných služieb alebo prostredníctvom iného poskytovateľa platobných služieb na účel vykonania platobných transakcií. Spôsoby ochrany upravené v článku 10 ods. 1 písm. a) tejto smernice sa pritom výslovne týkajú situácie, keď tieto finančné prostriedky ku koncu pracovného dňa nasledujúceho po dni, keď boli finančné prostriedky prijaté, ešte drží platobná inštitúcia a zatiaľ neboli odovzdané príjemcovi platby alebo prevedené inému poskytovateľovi platobných služieb.
- 41 Takýto výklad potvrdzuje aj článok 10 ods. 2 smernice 2015/2366. Toto ustanovenie sa totiž výslovne týka prípadu, keď sa niektoré finančné prostriedky používateľa musia použiť na budúce platobné transakcie, a to aj vtedy, keď je suma takýchto finančných prostriedkov variabilná alebo ju nie je možné vopred určiť.
- 42 Okrem toho okolnosť, že článok 18 ods. 4 tejto smernice umožňuje platobným inštitúciám za určitých podmienok poskytovať úvery s doplnkovou povahou, by sa ťažko zladovala s prísnou povinnosťou zabezpečiť, aby bol vo vzťahu ku každému platobnému príkazu vykonaný prevod zodpovedajúcich súm na účet, z ktorého sa predmetný platobný príkaz vykoná.

- 43 Zároveň treba spresniť, že prevod finančných prostriedkov na platobný účet sa musí vždy uskutočniť na účely vykonania platobných príkazov bez ohľadu na to, či už sú tieto príkazy špecifikované. V súlade s článkom 18 ods. 2 smernice 2015/2366 totiž platobné inštitúcie, ak poskytujú jednu alebo viac platobných služieb, môžu viesť iba platobné účty, ktoré sa používajú výlučne na platobné transakcie.
- 44 Okrem toho v súlade s článkom 18 ods. 3 tejto smernice žiadne finančné prostriedky, ktoré platobná inštitúcia prijala od používateľov platobných služieb na poskytnutie platobných služieb, nepredstavujú vklad ani iné návratné zdroje v zmysle článku 9 smernice 2013/36, ani elektronické peniaze v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2009/110. Rovnako podľa jej článku 18 ods. 5 platobné inštitúcie nesmú podnikáť v oblasti prijímania takýchto vkladov alebo takýchto iných návratných zdrojov.
- 45 Z toho vyplýva, že na to, aby sa zabránilo zmene kvalifikácie úkonov prijímania finančných prostriedkov na činnosť prijímania vkladov alebo iných návratných zdrojov, sa musia účty, na ktoré sa tieto finančné prostriedky pripisujú, používať v súlade s článkom 4 bodom 12 smernice 2015/2366 výlučne na účely vykonávania platobných transakcií.
- 46 Pokiaľ ide o prípadnú zmenu kvalifikácie transakcií, o aké ide vo veci samej, na vydávanie elektronických peňazí v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2009/110, ako zamýšľa vnútroštátny súd a odporúča litovská vláda, treba najskôr pripomenúť, že pojem „elektronické peniaze“ v zmysle tohto ustanovenia je definovaný ako peňažná hodnota uchovávaná elektronicky vrátane magnetického záznamu, predstavujúca záväzok vydavateľa vystavený pri prijatí peňazí na účel vykonávania platobných transakcií, prijímaná aj inými fyzickými alebo právnickými osobami, než je vydavateľ elektronických peňazí. Okrem toho platobné inštitúcie nie sú vzhľadom na všeobecný zákaz, ktorý je v tomto smere uvedený v článku 10 tejto smernice, oprávnené vydávať elektronické peniaze.
- 47 Hoci pritom pripísanie na platobný účet tiež predstavuje záväzok dotknutej inštitúcie vyjadrený v peňažnej hodnote, ktorý bol voči užívateľovi jej služieb vystavený pri prijatí finančných prostriedkov, z tejto definície elektronických peňazí upravenej v článku 2 bode 2 smernice 2009/110 vyplýva, že vydávanie elektronických peňazí sa odlišuje od jednoduchého pripísania na platobný účet v tom, že tieto elektronické peniaze musia byť pred svojím použitím na účely takejto platby „uchovávané“ elektronicky, čo znamená, že boli predtým vydané, čiže premenené na peňažné aktíva odlišné od odovzdaných finančných prostriedkov, a že ich použitie ako platobného prostriedku je prijímané aj inou fyzickou alebo právnickou osobou, než je vydavateľ elektronických peňazí.
- 48 Ako zdôraznil generálny advokát v bodoch 66 až 69 svojich návrhov, na to, aby určitá činnosť patrila medzi vydávanie „elektronických peňazí“ v zmysle článku 2 bodu 2 tejto smernice, je prinajmenšom potrebné, aby existovala zmluvná dohoda medzi používateľom a vydavateľom elektronických peňazí, podľa ktorej sa tieto strany výslovne dohodli, že tento vydavateľ vydá odlišné peňažné aktíva v sume peňažnej hodnoty finančných prostriedkov, ktoré previedol používateľ. Prevod finančných prostriedkov na platobný účet a ich držanie na tomto platobnom účte bez okamžitého zadania pokynu na vykonanie platobných transakcií v sume hodnoty týchto prostriedkov pritom neznamena, že používateľ platobnej služby udelil svoj výslovný alebo konkludentný súhlas s vydaním elektronických peňazí.

- 49 Zo spisu nevyplýva, že by ABC Projektai premenila určité finančné prostriedky, ktoré prijala, na peniaze uchovávané elektronicky vrátane magnetického záznamu, použiteľné sieťou klientov, ktorí by ich dobrovoľne prijímali. Naopak, všetko nasvedčuje tomu, že šlo o finančné prostriedky uložené na platobných účtoch, ktoré boli použiteľné len na vykonanie platobných príkazov od dotknutých používateľov.
- 50 Ďalej rozsudok zo 16. januára 2019, Paysera LT (C-389/17, EU:C:2019:25), spomenutý v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, nie je v tomto kontexte priamo relevantný. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, bola totiž žalobkyňa vo veci samej inštitúciou elektronického peňažníctva a spor vo veci samej sa týkal pravidiel výpočtu vlastných zdrojov inštitúcií elektronického peňažníctva. V prejednávanej veci však žalobkyňa vo veci samej nemá takéto postavenie a zdá sa, že nikdy nemala v úmysle vydávať elektronické peniaze.
- 51 Napokon a v každom prípade aj za predpokladu, že by ABC Projektai porušila niektoré z regulačných požiadaviek, ktoré sa uplatňujú v rámci výkonu platobných príkazov, alebo že by porušila zmluvné ustanovenia uplatniteľné na správu platobného účtu, o ktorú ide vo veci samej, nutne by to nevedlo k tomu, že by tento poskytovateľ vydával elektronické peniaze v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2009/110. S výhradou zmeny kvalifikácie transakcie z dôvodov uvedených v bodoch 44 a 47 tohto rozsudku by totiž skutočnosť, že poskytovateľ platobných služieb nedodrжал určité regulačné alebo zmluvné požiadavky, síce nepochybne mohla viesť k vzniku jeho zodpovednosti, ale takéto nezrovnalosti by samy osebe nespôsobili vyňatie predmetnej transakcie z pôsobnosti smernice 2015/2366.
- 52 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 4 bod 3 smernice 2015/2366 a článok 2 bod 2 smernice 2009/110 sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosť platobnej inštitúcie spočívajúca v prijímaní finančných prostriedkov od používateľa platobnej služby bez toho, aby bol k týmto finančným prostriedkom okamžite pripojený platobný príkaz, v dôsledku čoho zostávajú dostupné na platobnom účte upravenom v článku 4 bode 12 smernice 2015/2366, ktorý spravuje táto inštitúcia, predstavuje platobnú službu poskytovanú touto platobnou inštitúciou v zmysle článku 4 bodu 3 smernice 2015/2366, a nie transakciu spočívajúcu vo vydávaní elektronických peňazí v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2009/110.

O trovách

- 53 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 4 bod 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES, a článok 2 bod 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/110/ES zo 16. septembra 2009 o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje smernica 2000/46/ES,

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

činnosť platobnej inštitúcie spočívajúca v prijímaní finančných prostriedkov od používateľa platobnej služby bez toho, aby bol k týmto finančným prostriedkom okamžite pripojený platobný príkaz, v dôsledku čoho zostávajú dostupné na platobnom účte upravenom v článku 4 bode 12 smernice 2015/2366, ktorý spravuje táto inštitúcia, predstavuje platobnú službu poskytovanú touto platobnou inštitúciou v zmysle článku 4 bodu 3 smernice 2015/2366, a nie transakciu spočívajúcu vo vydávaní elektronických peňazí v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2009/110.

Podpisy